

Тараа дээш социалистиг чарышты калбартыыл!

БҮГҮ ЧУРТТАРЫНЫҢ ПРОЛЕТАРИЙЛЕРИ, МАТТЫЖЫНАР!

1925 чылда үндүлүнгөнү

ШЫН

СОВЕТ ЭВИЛЕЛИНИҢ КОМУНИСТИГ ПАРТИЯЗЫНЫҢ ТЫВА ОБЛАСТЬ БОЛГАШ КЫЗЫЛ ХООРАЯ НОМИТЕТЕРИНИҢ, АЖЫЛЧЫ ЧОННАР ДЕПУТАТТАРЫНЫҢ ОБЛАСТЬ БОЛГАШ КЫЗЫЛ ХООРАЯ СОВЕТТЕРИНИҢ ОРГАНЫ

1960 ч.
АВГУСТ
25
ЧЕТВЕРГ
№ 199 (4683).

Өртөө 20 көп.

Механизаторлар! Ажаап алышкынның бүгү

машиналарын бедик бүдүрүкчүлүг ажыглаңар. Дүжүттү чогуур үезинде, бедик шынарлыг чорудары—бистиң бо хүннерге эң чугула хүлээлгевис болур.

БАШТАЙГЫ ХҮННЕР ЧҮНҮ КӨРГҮСКЕНИЛ

Танды районун колхозтарының болгаш совхозтарының тараа ховуларында күсүк дүжүт ажаап алышкыны массалыг өгөлдө берген. «Межегей» совхозун тараажылары баштайгы 4 хүннерде 1000 ажыг гектар черин таразын кестирип, бастырган болгаш 500 га хирени ачылап ажаар арга-биле кестирген. Ол совхозтун шеддеринде 37 комбайнар оксаал чок ажылдап турар, дүжүттү кыска хуусаага, чидир чок ажаап алыры дээш чарыш механизаторларының, ажылчынарын ортузунда улам калбарган. Сураалыг комбайнер Владимир Леонов бо чылын «Сталинец-6» деп 2 комбайнның башкары-биле хүлээп алган. Ол бодуну дузалакчылары Василий Припаленок, Александр Мартемьянов биле кады 4 хүннерин иштинде 395 га черин таразын ажаап ап, бир комбайнның сезон нормалын күтүскенер.

— Бо сезонда 1200 гадан өзөөш өзес черин таразын ажаап алырын хүлээмишаан, «Кызыл партизан» совхозтун комбайнерлери: Г. Попкин, А. Поломошнов, Р. Хромцов оларны социалистиг чарышка кыйгырган мен — деп эш Леонов чугаалап турар.

«Сталинец-6» комбайннарның башкарычылары Евгений Смирнов, Геннадий Азиевич олар база-ла оон чыдып калбайн турарлар. Эш Смирнов баштайгы хүнде 41, оон дараазында хүнде 51 га черин таразын ажаап ап, хүн бүрүде-ле 4 ажыг норманы күтүскен турар. Ол шыкша эш Азиевич 3 хүннерин иштинде 89 га черин таразын ажаап алган болгаш ховуга ажылдап өгөлдөнүшү хүнүнде 51 га черин таразын ажаап алган. Бедик дүжүттү шымыкын ажаап алыр дээш уйгучу чок кымыак ажылдап турар, омыкша он-он муракчыларны районун өске-даа ажыл-агыйларыннан алап болур.

Оон-биле кады баштайгы хүннерде илерен чамдык четпестери мыттывайн барып болбас. «Межегей» совхоз дүжүт алышкынның дымка хожудан кирген. Оон уламындан совхозтун 12 муң ажыг га тараа культуралары хары утга бышкан болгаш чамдык участкар мырнадый үдөдөп, төктүп турар апарган. Совхозтун директору эш Пашенко, кол агроном эш Лысак, партия өгө ор-

леп, сураалап септээр байдалга таваржып турар.

Совхозтун төд. шаңдыда 1000 тонна чыгам тараа овалаттырган, а ынчалда-даа совхоз күрүнге чүгле 100 тонна ажыг тараа дузалаган. Моон чылдаганы болза баш удуз белекчел чок чоруктун түнели болур: Маана облүүскомнун чанында тургускан мобилизас чорудар оперативтиг комиссияның эштер Косов, Соколов, Годубев оларның шимченгир өзес байдалын айтыры чугула. Совхозтун дирекция чери тараа сөөртүр машина дугайында айтырыгын каш удаа тургузуп турбуже ону дүргөн шийтпиреп шыдаванар. Комбайннардан шаңнарже, шаңнардан күрүне складдарынче тараа сөөртүр машиналарын чедиппес чоругу ажаап алышкыны шалтык ужураштырып турар.

Районун өске-даа колхозтарында болгаш совхозтарында бо чижетиг четпестер ажаап алышкынның баштайгы хүннеринде илереп турар. «Кызыл партизан», «Тилелге» совхозтарда ажаап алышкын барык-ла 10 хонук хире овалдап өгөлдөн. Чамдык ажылдакчыларда, ылангыя «Кызыл партизан» совхозтун кол агроному эш Дорохов болгаш өске-даа ажылдакчыларда анылап ажаар мурнакчыларга удуз хөөнөр-биле СЭКП-нин Танды райкому (эш Берзидина) эштежип келген.

Ажылдың иези түзүк үезинде септелгени удуз кылды чорук районун колхозтарының болгаш совхозтарының барык-ла хей нурузунда бар болуп турар. Тараа арыглар машиналарын, тараа чүдүрүкчүлерин септелгени «Тилелге», «Межегей», «Кызыл партизан» болгаш өске-даа ажыл-агыйларда чоруттунмаан болган. Оон туржук бөдүүн херекселдер, ыш хүүректөр, ширбиңилдер, малдырлар беэни четчир санымы-биле белексеттинмаан.

Ажаап алышкын машиналарының доктаамал ажылдарына тараажылар байдалдар чамдык ажыл-агыйларда ам-даа тургустунмаан. «Тилелге» совхозтун ховуларында 40 ажыг комбайннардан шаңнарже тараа сөөртүр чүгле 7 чык машиналары турган. Оон уламындан барык-ла 30 хире комбайнар 2 хүн иштинде анаа туруп келген болгаш

гени болур. Сиген кезилдези болгаш силос салышкынның тараа алышкынның мурунда дозоп ас болурунун бүгү аргалары районга турган. Районун бүгү девискээринде сипенниң үнүжү бо чылын кажангызындан-даа артык чагаай болган. Ынчалда-даа мал чени белекчээриниң планы үстүрүңге чедип турар.

Бо бүгү байдал СЭКП Танды райкомунга болгаш райүүскамга билдингир турган. Четпестери чогуур үезинде элип, ажыл-агыйны тодаргай болгаш планыг удуртпай келгенден районда мындыг бергедешкиниң байдалыг тургустуна бергенин чугаалавас аргажок.

Ажыл-агыйны тодаргай удуртурунун талазы-биле СЭКП Танды райкомун болгаш райүүскамнун ажыл-агыйны кол четпес чүве болза хууду ажылдакчылардан негедени кошпак тургузуп, чөпшөрөжичи болгаш бот оожургалыр методтиң чыйлавын турары болур. Партия райкомунун бөроонуга сезонунг ажыл-агый айтыргаларын хей удаа

нун даргазы эш Достак-оол, СЭКП райкомунун ийги секретары эш Арма болгаш өскелер-даа) өзчөгелиг шөмөжө үнген, СЭКП райкомунун, райүүскамнун участкарда төлээлери четче быжыгалтынмаан.

Четпестери доп-дораз чыладып, сезонунг ажылдарын кыска хуусаала бедик денелге чорудар дугайында шийтпиралг хемчеглерин алыры СЭКП Танды райкомундан болгаш райүүскамдан негетинип турар.

Ш. КУЖУГЕТ.
Чурунтарда (үстүдө): Василий Леоновтун комбайннар агрегатының бригадасы (солгай талазындан оң талазынче)—трактористер Иван Шариев, Николай Спирин, ортузунда — комбайнер Василий Леонов база оң дузалакчылары Василий Припаленок болгаш Александр Мартемьянов. Азаам: Геннадий Азиевич комбайн агрегаты кезилдеде, тырчы иштинде—Г. Азиев.

Фото В. Уколовтун.

Төрөөн чуртка хөй тараа дээш

Чаа-Хөл районун «Найрал» кездээ ажыл-агый артелнин № 2 хову бригадасы (бригадир эш Балчы, үчүтүңи эш Барыйма) Терезин, Бөжөөдиг-Хову болгаш Булак ховуларында 2500 гектар тараа культураларын тараан.

Бригаданың ажыл-ишчилери механизаторлар-биле кады баштайгы үш хүнүн дургузунда 286 гектар кызыл-тас, сула культураларын, оон иштинде 27 гектарын жатка-биле кестирген. Бир гектардан ортумак-биле 7—8 центнер дүжүттү алган.

«Сталинец-6» деп комбайнның комбайнерлери Н. Синацын, Б. Алай олар хүнде 10 ганын орунуга 15—20 гектар чедир кестирип турар. Оларның агрегаттарында «ДП-54» деп тракторлун трактористер Кыргыс Уйуң-оол, Монгуш Лопсан олар база-ла кымыак ажылдап турарлар. Мурнакчы комбайнерлериң үлгериле «С-4» деп комбайнның комбайнери Ховалыг Шойдак-оол хүн овалдазын 160—170 хуу күтүскен турар.

Колхозтун баштаар чери болгаш партия комитети транспортту болгаш илжиниң күжүн багай өзес организаастаан. 3 автомашина, 12 эвг, алды терге, колхозчулардан 80 ажыг кижи доктаамал ажылдап турар.

«ТАЗ-51» деп автомашинаның чөлдөөчү эш Хава үлгерилг ажылдап, комбайнның бункерлерден тарааны үзүктөлүшкүн чок дажып өгөлдөн.

— Моон мурунунда чыларынч туржугазындан алмыга, чөлдөөчү кижи чүгле машиназын башкарып, а чүдүрүкчүлери тускай болур чүве болгай. Амгы ажаап алышкында бистиң чөлдөөчүлери боттары база чүдүрүкчүлөр болуп, кижи күжүн өске ажылдарга таарыштыр тургузунга биче өзес дузаны чедирип турар бис—деп үчүтүңи эш Барыйма чугаалап турар.

Колхозчу аймактардан Уйуң А-Нова, Далар-оол Арпача (чүдүрүкчүлөр), Таскый Таяа, Доклак, Эрес-оол Бүрү, Хураган-оол Лопсан болгаш өскелер-даа кымыак күш-ажылын көргүзүп турарлар.

«Найрал» колхоз районунг өске колхозтарындан мурнап, күрүңге тарааны сада берген болгаш баштайгы хүн 59 тонна кызыл-тас дузаттынган.

Төрөөн чуртунга өки шынарлыг тарааны бээр дээш тараа складынче машиналар тургучу шуужуп кээр турар.

А. ДОНГАН.

АЖЫЛДЫҢ ТЕМПИЗИН ДҮРГЕДЕДИР

ЧАА-ХӨЛ. (Телефон-биле). Август 22-де СЭКП-нин Чаа-Хөл райкомунун бөроозун болгаш райүүскамнун каттышкан хуралы болган. Мындыг фактыларга канчалдаа эштежип болбас деп түнели үндүрүшкөн, мал чемнериниң белекчелинче бар күштерин бүтүн өвиелдээриниң даалгаларын райкомнун бөрозу болгаш райүүскам колхозтарының баштаар черлеринге болгаш парторганизацияларга берген.

Тараа ажаап алышкынны ол районга өгөлдөндөн бээр 10 хонук ажа берген. Мычарга график бугулар 1670 гектар тарааны ажаап алыр ужурут, ам чүгө 682 гектар ажаап алдыган. Дүжүттү ажаап ап турарында чидиргелер база бар болуп турар. Терезинде

бир өзес ажылдап турар күштү бугулар санаар болза, канчал-даа муң тоннадан өзөөш өзес сипен немей ажаап алдыган турар ужурут. Мындыг фактыларга канчалдаа эштежип болбас деп түнели үндүрүшкөн, мал чемнериниң белекчелинче бар күштерин бүтүн өвиелдээриниң даалгаларын райкомнун бөрозу болгаш райүүскам колхозтарының баштаар черлеринге болгаш парторганизацияларга берген.

Тараа ажаап алышкынны ол районга өгөлдөндөн бээр 10 хонук ажа берген. Мычарга график бугулар 1670 гектар тарааны ажаап алыр ужурут, ам чүгө 682 гектар ажаап алдыган. Дүжүттү ажаап ап турарында чидиргелер база бар болуп турар. Терезинде

Тараа ажаап алышкынны ол районга өгөлдөндөн бээр 10 хонук ажа берген. Мычарга график бугулар 1670 гектар тарааны ажаап алыр ужурут, ам чүгө 682 гектар ажаап алдыган. Дүжүттү ажаап ап турарында чидиргелер база бар болуп турар. Терезинде

Тараа ажаап алышкынны ол районга өгөлдөндөн бээр 10 хонук ажа берген. Мычарга график бугулар 1670 гектар тарааны ажаап алыр ужурут, ам чүгө 682 гектар ажаап алдыган. Дүжүттү ажаап ап турарында чидиргелер база бар болуп турар. Терезинде

Тараа ажаап алышкынны ол районга өгөлдөндөн бээр 10 хонук ажа берген. Мычарга график бугулар 1670 гектар тарааны ажаап алыр ужурут, ам чүгө 682 гектар ажаап алдыган. Дүжүттү ажаап ап турарында чидиргелер база бар болуп турар. Терезинде

Тараа ажаап алышкынны ол районга өгөлдөндөн бээр 10 хонук ажа берген. Мычарга график бугулар 1670 гектар тарааны ажаап алыр ужурут, ам чүгө 682 гектар ажаап алдыган. Дүжүттү ажаап ап турарында чидиргелер база бар болуп турар. Терезинде

Хубсугул аймакка концерт-биле

Бедик үнелээшкын

Акы-дуума Моол Арат Республиканың Хубсугул аймааның ажылчы чоннарына концерт көргүзүп чоран областың бот-тымыгыр уран чүдүрүкчүлери болгаш национал хөгжүм-ши театрының чамдык артистери бо айдың 23-те Кызылга эеп чедип келгашнер.

Хубсугул аймакка концерт көртүп чоран бригаданың киржикчилери областың партия, совет болгаш хөй-нияти организацияларының гөлдөкчилери, уран чүдү болгаш литератураның ажылдакчылары уккуп алган. Анаа бригаданың киржикчи, театр директору эш Молчанов сөс ап чүве чугаалааш, бригада партия обкомунун болгаш облүүскамнун даалганы, база Тываның ажылчы чоннарының оларга көргүскен идегелин чедипкиниң күтүскен дээрин дыңнатпашаан, бригаданың киржикчилери Хубсугул аймактың ажылчы чоннарына уран чүдүрүкчүлери чедипкиниң көргүскен дээш. Акы-дуума Моол Арат Республиканың Хубсугул аймааның ажылчы чоннары чер болганга-ла бистерин чагаай сет-

Тыва автономнуг областан Моол Арат Республиканың Хубсугул аймаанга чоран бот-тымыгыр уран чүдү коллективиниң киржикчилериниң концерттерин түнелгиче хамаарыштыр МАРП-нин Хубсугул аймак комитети бедик үнелээшкын берген. СЭКП обкомунга болгаш облүүскамга аймак комитетиниң телеграммасында бижип турары бола:

Силериниң областың бот-тымыгыр уран чүдү коллектив Хубсугул аймакка августтун тостан он сессе чедир үеде он ийи катап концерт көргүскен. Коллективниң бүгү концерттерге ойнааны чонун улуг үнелээшкын алган, ол чорук болза Тывада улусчу таланттарың чектелешкинин херекчелеп турар-дыр. Бистиң улустарымыстың культура харызааларын быжыглаарыңга дуржулга солчушкунга чугула ролю ойнал турар концерт бригаданың өки ажылын демдегеп тур бис—деп, телеграммда чугаалап турар.

Тываның ажылчы чоннарына бистиң чүректин ханымындан акы-дуума байырамысты болгаш коммунизм тургузушкунунуң херээге улуг чедипкининиң күзөөнү хуулап көрүр.

Тыва автономнуг областан Моол Арат Республиканың Хубсугул аймаанга чоран бот-тымыгыр уран чүдү коллективиниң киржикчилериниң концерттерин түнелгиче хамаарыштыр МАРП-нин Хубсугул аймак комитети бедик үнелээшкын берген. СЭКП обкомунга болгаш облүүскамга аймак комитетиниң телеграммасында бижип турары бола:

Силериниң областың бот-тымыгыр уран чүдү коллектив Хубсугул аймакка августтун тостан он сессе чедир үеде он ийи катап концерт көргүскен. Коллективниң бүгү концерттерге ойнааны чонун улуг үнелээшкын алган, ол чорук болза Тывада улусчу таланттарың чектелешкинин херекчелеп турар-дыр. Бистиң улустарымыстың культура харызааларын быжыглаарыңга дуржулга солчушкунга чугула ролю ойнал турар концерт бригаданың өки ажылын демдегеп тур бис—деп, телеграммда чугаалап турар.

Тываның ажылчы чоннарына бистиң чүректин ханымындан акы-дуума байырамысты болгаш коммунизм тургузушкунунуң херээге улуг чедипкининиң күзөөнү хуулап көрүр.

сеткилин ханымындан чугаалап болгулаан. Анаа бистиң корреспондентивисе эш Молчанов мындыг долчу чүдүрүкчүлери:

— Бригада бо чылдың август 9-тан 18-ке чедир үениң дургузуна ол аймакка чораш, 4 муң ажыг километрий эртин, оон 8 сумдаларына, аймактын төвүгө ийитиле-биле 16 концерттерин 8500 хире көргүчүлөргө көргүскен. Көргүзүп бүрүзү көргүчүлери улуу-биле сонуурткан. Илангыя аймактын төвүгө көргүскенниң түнел концерт улап чедипкинин болганын онаалап демдегеле чогур. Анаа 2000 хире кижи олуршкан. Чамдык номерлери бистиң бригаданың киржикчилери Моолдун бот-тымыгыр уран-чүдү бөлүмнериниң киржикчилери-биле кады күтүскен. «Партия дугайында» деп моол ырны, «Бистиң Тыва» деп тыва ыры, чамдык таныыларны моол, тыва каттышкан бөлүктөр күтүскен.

Хубсугул аймаанга бистиң чорашканымы акы-дуума моол болгаш бистиң улустарымыстың аразында культуруг харылааның улам быжыгып турарымын херечизи болур.

ганизацияның секретары эш Петров олар тарааны тавычалай кестиргеш анылап ажаап алыр муракчы арганы чугулага көрбөзүндөн сөөлгү хүннерге чедир-ле афеттиг тараа кестиркичлери кезилдеже шир-бейн турган.

Ажаап алышкынга белекчел нитизи-биле дыка багай болган. Тараа арыглар машиналарынч чыгымы-даа септеттинмаан, совхоз мастерскаяның чанында коозартыр овалдап каан чыдар. Тараа чүдүрүкчүлери база-ла ол шыкша байдалда, оларның артык кестерин удуз ли-

чамдыктары пунктери доларга-ла шаңыңа боттары көөп төгөр ужурга таваржып турган. Тараажылар ортузунда партийжамассалыг ажыл чогуур негедеге тургустунмаан, хову туралгаларында көсүк агитация, социалистиг күдөөгелер, хүндүдел болгаш көргүзүп самбыралары ам-даа четчелеттинмаан. Лекция, беседалар ховар чоруту-гунуп турар.

Ажыл-агыйларын мурунда тургустунуп турар эң-не дүвүрөөнниң байдал болза тараа алышкын-биле мал чени белекчээр ийи чугула кам-паны ажылдарын дашкыраажы бер-

чугаалажып, хонук-хуусааларын айтып, тустус кижилерге дагып келген, а ынчалда-даа үндүргөн шийтпирниң күтүскен чогур өй-шаан-да хынап, буруулап кижилерге хемчег хүлээптейн келгенин түнелгиче мындыг берге байдалын тургустунганын районун, удуруу ажылдакчылары билир ужурут.

Дүжүт ажаап алышкынның болгаш мал чемнери белекчээриниң бо иези-түзүк хуанеринде районун партия болгаш совет, ажыл-агый актив багай мобилизастатынган, дыка хөй ажылдакчылар («Злөгес» совхозтун директору эш Берсенов, райүүскам-

Чурукта: Хубсугул аймаанга чоран бригаданың бедик киржикчилери.

Фото А. Айриин.

КОММУНИСТЕР-МАССАНЫҢ БАШТЫҢЫ

«Партия» организациялары болса үдетпүрүн, тудунун болгаш транспорттун ажылынын айтырылганы-биле ханы, тодаргай, ажил-херекти билери-биле ажилдаар, консерватизмге болгаш хожудангай чорукка удур шиттирилди демисежир, будурүлгенин чаарткычлары, мурнакчыларын бүгү хемчег-биле деткир болгаш оларнын дуржулгазын калбаа-биле непередир ужурулут—деп, СЭКП ТК-ның июль Пленумунун доктаалында айткан.

МУРНУКУ ОДУРУГДА

Бистин партия организациявыс кижигүнеринин санын таллаа-биле улуг эвес болзажок, коллективке оон ролю бедик. Будурүлгенин бүгү үчүктөрүндө коммунисттер бажылдатынган. Септекчилерин бригадалык П. Струков, мастерскаялары—Н. Максимов, автоколонианы—В. Мозговой олар удуртуп турар. Чеди коммунисттер шуут будурүлгедө чолочулар болгаш септекчилер, олар массага мурнакчы үлгерин көргүзүп, будурүлгө оналгаларын ай санында 150—200 хуу күтүдүш келген.

Бо чылдың будурүлгө планын күтүскөн, 1961 чылдын оналгаларына кириштир ажилдаар, массага үлгерил чоруп көргүзүп турар коммунисттер А. Галайко, М. Кочкаров, П. Лобастов оларга коммунисттер күш-ажылды шалымчылары деп бедик атты тымсыкылаан, а эштер Шемарыкин, Васильев оларнын аттарын автобаазанын Хүндүлө самбыраанда кирип демделген. Коммунисттер чүгө будурүлгө таллаа-биле мурнакчылар болуп турар эвес, хараң хожудан турар эштеринге хулаажып, боттарынын дуржулгазын оларга дамчыдып турарлар.

Партия организациявыс бодунун ажылынын планын ай бүрүзүндө өзгөндө чогадып ап турар. Коммунисттерин хей кезин доктаамал партияга даалгатып. Чижээ, эш Громов комсомол ажылын, Чупрасова коммунисттерин политформациянын харылап турар, Мозговой хана солдун редколлегиясында. Струков профсоюз комитетинин ажылын удуртуп турар. Администрациянын ажилчорудулгазын контролдаар комиссияларнын даргаларында эштер Ко-

лупаев, Лавтев олар ажилдап турар. Ажилдың планын чогадырда партиянын ажил хуралдарын хей-биле чымдырларын барымдалары чугула. Ол чорук хуралга чуталаажыр айтырыгын ханымы-биле тодаргайларын хандырар. Июль айда болган партиянын ажил хуралы дүжүт ажаап алышкынынга автопарктын белеткединин дугайында техниктер эш С. Бакунинин илеткедин чуугаалашкан. Аңаа коммунисттер болгаш партия кижигүнү эвес активчилер будурүлгенин ажилында четпестерин илереди, оларын чайладырынын арзын сүмелер турганнар.

Партия организациявыс ажилчылар, инженер-техниктер ажилдакчылар ортузунга масса-политиктер ажилды багай эвес тургускан. Бо чылдын коллективке аны-бүрү темалык 13 декаларын, 5 илеткединин дугайында айтырыгын партбюрога чуугаалашкан, үш автоколониаларын организаап чорударын шиттирилген. Ам ол автоколониаларда коммунисттерин бажылдаан. Дүжүт ажаап алышкынынын үезинде коллективке, ылаңгы чолочулар, септекчилер ортузунга политиктер ажилды парторганизация улам калбартып турар.

Амгы үедө областа эгелен дүжүт ажаап алышкынынга коллектив багай эвес белеткенген. Бо чутула ажилга автобаазанын киржилгезинин дугайында айтырыгын партбюрога чуугаалашкан, үш автоколониаларын организаап чорударын шиттирилген. Ам ол автоколониаларда коммунисттерин бажылдаан. Дүжүт ажаап алышкынынын үезинде коллективке, ылаңгы чолочулар, септекчилер ортузунга политиктер ажилды парторганизация улам калбартып турар.

С. БЕЛОВ,
автобаазада парторганизация секретары.

СӨЗҮН ЭЭЛЭЭР

— Сөзү машина калды-дыр? деп айтырымга, «ЗИС-155» маркалыг машина ам алдык чок болган. Дүжүт ажаап алышкынын доорлугуге чедир аңаа үргүлчү киржири коллективке будуредип болур мен—деп, чолочы Чинава харылаан. Бүгү-ле чүс ажил машиналарынын чолочулары техниканы илчээр хынап алгаш, колхозтарже чоруп турарлар.

Бистин будурүлгенин мурнакчылары болгаш чаарткычлары А. Галайко, А. Шелевичев, М. Кочкаров олар машиналарын курут манталаан, техниктер хынап чокка оларын хөдөлөрбөзүн үргүлчү орадалаш келген.

— Коллективтин мурнуна сөздөн сөзү ээлери чолочы бөдүзүнүң аундуугу хулаажы болгай, мөң үдүмгө ламаарышкан ол оналдаанын күтүсеттиненге оң-чургавай, келир чылдың планынга кириштир улам-на күженишкенин ажилдаарынын хулаажы тур мен—деп, дүжүт ажаап алышкынынга чорурда коммунисттер күш-ажыл бригадалык шалымчы эш Кочкаров чуугаалаан.

Коммунист П. Струковка удурткан слесарьларын болгаш септекчилерин бригадалык мурнакчы чолочулардан баа-ла хожудавай, септе-

гени дүрген болгаш эки шынарым чорудуп келген. Инда слесарьлар Имельцев, Теве, электр калмакчы Шеев болгаш өскелер-даа коммунисттер күш-ажыл бригадалык шалымчылары атты чедир алганнар. Бистин коллективте социалисттер чарышка кириштейн турар чагыс-да ажилдакчы ам чок. Оларнын алган хулаажыларынын күтүседенин түнелдерин ай, квартал санында кылды оң чектерин болгаш профсоюз комитетинин ишти хуралдарыга чуугаалаштыр турар.

Индик болза-да бистин ажилында четпестер база бар. Доктаамал ажилдаар будурүлгө чөүлө хуралды бисте тургустуулаан. Күш-ажылды салгыла-чүрүмүн үрөп, профсоюз комитетинин кижигүнү дайырын ийи-үш, оон-даа хей айларда хавыртайн чорур эштер база бар. Индик четпестерин дарый чайладып тургаш, массанын ортузунга профсоюз комитетинин кижигүнү ажилын экижидер ужурулут бис.

Илчээр чеди чылдың ийги чылдың оналдаан бүгү көргүзүлгө таллаа-биле хуусаа бетинде, ноябрь эгеленге чедир күтүседер дөжөк коллектив улам-на күженишкенин ажилдаар ужурулут.

В. МЮЗГОВОЙ,
профсоюз мектебунуң даргаа.

АЖЫР КҮҮСЕТТИНГЕН

Он дөрт чыл бурунгаар совет армиянын албанында талашкан, бистин чуртун улус ажил-агыйын хөндүр херекте киржиде калды-ла бир тускай мергежиди чедир алмыр күзөй берген мен. Илчээр Абакаңга чолочулар курулушта өөрөнгөш, практикачын Кызылга эрт-

тирп, ол-ла хөвөр көдө ажилдаарын хандырыла чегинге «ЗИС-150» маркалыг машинага ажилдап өгөлдөм. Бо автобаазага мени ийи чыл бурунгаар шиттирген чүсө. Абакаң коорайже, Тыва областын райондарында, колхоз, совхозтарынче чүк сөөртүп үргүлчү чоруп келдим. Областың оруктары менне мырнай билдиргип алганнар.

Партия кижигүнү киж болганымда орукка чолочуларын ажилын контролдаарын партбюро менне дааскан. Бо болза мөң чутула хулаажы болур. Партбюрога өткөдүнү кирип берип турар мен. Чеди чыл планын ийги чылдың будурүлгө оналдаан хуусаа бетинде күтүседер дөжөк калбарган социалисттер чарышка киришкен, чылда 150 муна-километрге чүк сөөртүп хулаажы аддам. Чеди айларда будурүлгө планынын 242 хуу күтүсеттиненге администрация чери демделген. Илчээр ам 1961 чылдың планынга кириштир ажилдап өгөлдөм мен.

Машинаны техника таллаа-биле хынап, үрүмк септегени бөдүм кылдып ап чоруп мен.

А. ГАЛАЙКО,
коммунист чолочы, коммунисттер күш-ажылды шалымчыны.

Көдөз ажил-агый транспорттун Тыва автобаазы областың улуг автоагыйларынын бирээзи. Ол бодунуң тургустунгандан бээр он чылдың дургузунда областың колхозтарынга болгаш совхозтарынга материалдарын, деригелдерин, көдөз ажил-агый машиналарын чедирип, колхозчу суурларын чаасай-ажыдарына улуу-биле дузалап келген.

Ол коллективте партия организациявыс, оон коммунисттер чеди чылдың программанын хуусаа бетинде күтүседеринче массаның күжүн сырый организаап турар. Бо чылдың эрткен 7 айларын будурүлгө планы чүк сөөртүп-гезиниң таллаа-биле 139 хуу, тонна-километрин—135 хуу күтүсеттинген.

Партия организациявыс дүжүт ажаап алышкынынга, күрүнеге тараа белеткээр ажилга автобаазаның киржилгезин чогуур үезинде организаап шыдаан. Областың дү-

жүт ажаап алышкынынга ажилдаар кылдыр 103 автомашиналарын коллектив белеткээр алган. Оларнын иштинден Танды районунуң «Совет Россия» колхозунга 30, «Революцияны чалбыска» колхозунга 32, «Кызыл партизан» совхозка 41 автомашиналарын чоруткан.

Партия организациявыс дүжүт ажаап алышкынынын бүгү дургузунда ажилдаар ол автоколониаларда чолочулар, септекчилер ортузунга масса-политиктер ажилды чорудуп, дүжүтү кыска хуусаада, чидирг чокка ажаап алыры дээш колониалар аразында социалисттер чарышты улам калбартып турар.

Илчээр будурүлгенин мурнунда тургустуулаан сорулгаларын күтүседери дээш ол партия организациявыс, оон коммунисттерин чорудуп турар чамдык ажилдарын дугайында материалдарын бо арында парладывыс.

„Р у л ь д э э ш“

Чуртка: (солгай таллаандан оң таллаандың) чуртукчу К. Сапельцев, мектеом даргаа В. Мозговой, редактор Н. Сухинин оларнын хана солунуңуң ээлчегинг номерия үндүрүп турары.

Фото С. Феоктистову.

«Рүль дөш» деп аттыг бистин хана солунуус болгаш аңаа немей үндүрүп турар «Вымпел» база «Пресс» (шоудулауг) солунуу-рымыс будурүлгө планын хуусаа бетинде күтүседеринче коллективтен күжүн сырый мобилизаацияны партия организациявыс чутула чөпсө болуп турар.

Солунууны дамчытыр будурүлгенин мурнакчыларын чедирип-кириштир бүгү коллективтен тантырып, күш-ажылды ылаңгыдыг көөр, коммунисттер күш-биле ажилдаар болгаш өөрөң кылдыр анык чолочуларын, септекчилерин өөредип турар бис.

Шоудулауг солунуус «Пресске» редколлегия

кежигүнү К. Сапельцевтиң уран кылдыр чуртукчу солуну карикатура чокта чаа үнгөн. Инда ай планын үргүлчү ийи чартыктан хей катап ажыр күтүсөдүр турар Г. Ярыгин, Л. Ярыгин алышкыларын ээлчег-биле ажилдап турары «ЗИС-150» машиназынын кырында планын күтүспөзүн чолочуларын оң машиналарын чүдүрүп каан кылдыр көргүскөн чорук план күтүсөдөзү дөш демиселге чутула ужуру-дузалап болган.

«Рүль дөш» деп хана солунга чүгө коллективтен иштиги амыдыралын эвес, харын бүгү делегей байдалына, Коммунисттер партиянын болгаш Совет чазактың шиттирилген

боттандарына ламаарышкан чүдөдөр база парлаттын келген.

Оон-биле кады боттарынын будурүлгө планын күтүсөдүрүн хожудайып турар чолочуларын, септекчилерин болгаш техниктер ажилдакчыларын бистин хана солунуурымыс база чиди-биле шүгүм-чүлөп турар. Чижээ, мурнунда механик турган, өрткө удур шудуругу демисежи келген хирезинде-ле чолочы апарганынч сөөдүнө чуртукчулар апарган Н. Жидовту, дүжүт ажаап алышкынынга ажилдаар-биле чоруткаш, тараа сөөртүрүнчү орунга балыктап турган ийи чолочуны «Пресс» илереткен.

Коллективти күш-ажылчы чедирип-кириштир ажилдаар-биле коммунисттер күш-биле ажилдаар болгаш өөрөң кылдыр анык чолочуларын, септекчилерин өөредип турар бис.

ажылчы чедирип-кириштир ажилдаар-биле коммунисттер күш-биле ажилдаар болгаш өөрөң кылдыр анык чолочуларын, септекчилерин өөредип турар бис.

«Рүль дөш» деп хана солунуң редактору.

Планын хуусаа бетинде...

СЭКП-нин XXI съездинин төөгүлүт шиттирлерин амыдыралга боттадырбылаан, көдөз ажил-агый транспорттун Тыва автобаазанын коллектив социалисттер чарышты улам-на калбартып, чеди чылдың планын хуусаа бетинде күтүседери дөш демисежи турар. Эрткен чылдын автобааза чүк сөөртүрүнчү планын 166,4 хуу күтүсеткен, 135 муна тонна чүк сөөртүрүп турган, 185 тоннаны сөөрткен. Тонна-километринин планы 7 миллион турда, ону 10.485 муна кылдыр күтүсеткен.

Бо чылдын коллектив чыл планын бүгү көргүзүлгө таллаа-биле ноябрь 7-ге, Октябрьдин социалисттер Улуг революциянын 43 чыл өюнүң хулаажы чедир, күтүседир деп белеткен хулаажы алган. 80 муна тонна кылдыр чүдүлү камнап алыры, чүк сөөртүлгенин бот-үезин чигеткеш, 10 муна рубльдин орулгазын кирип алыры хулаажыга база кирген. Чеди чыл планын коллектив бүгү көргүзүлгө таллаа-биле 5,5 чылда күтүседирин хулаажы.

Эрткен 7 айларда ажилынын түнелдери багай эвес: чүк сөөртүлгенин планын 139 хуу, тонна-километринин планын 135 хуу күтүсеткен бис. Арыг орулганын планы 107,7 муна рубль турда, 111,5 муна

рубль четкен, 40 муна литр шывар чүдү камнап алдынган.

Чеди чылдын ийги чылдың дүжүдүнүң ажаап алышкынынга белеткелдерин үезинде баазанын партия, профсоюз болгаш комсомол организациялары техниканы эң-не ажилыг кылдыр ажилдаарынче, дүжүтү эң-не кыска хуусаада чидирг чөккө ажаап алырын хандырарынче коллективтен күжүн мобилизаап келген.

Ам ийи колхозтарже болгаш бир совхозка чорудар автоагыйларын үш колониаларын четпелел белеткөөн, чолочуларын таарыштыр бажылдаан, оларга машиналарын өргөжөк чутула артык кезектерин хандырып берген. Колониларга септекчилерин бригадалы механик эш В. Соломатинин удуртулганы-биле доктаамал ажилдаар. Колонилар аразында социалисттер чарышты керээни чарданган. Дүжүт ажаап алышкынынын мурнакчыларынга шиттир кызыл тукумунга болгаш өскө-даа шаандаларын тыштары баа көрдүнгөн. Илчээр Төрөн чуртун тараа белеткелдене коллективтен чолочы составы коммунисттерин башталганы-биле организаап айттырып чоруп турар.

А. ГРОМОВ,
автобаазаның директору.

Техниканың ажыглалына контроль дээш

Бистин партия организациявыс администрациянын ажил-чорудулгазын контролдаар комиссияларын соңуп тургускулаан. Олар будурүлгедө күш-ажылды чеп организаап турарын, чолочуларын алган хулаажыларын күтүседерин, чаарткычларын, чогадыкчыларын саналдарын канчаар боттадырып турарын хынап келген болгаш будурүлгенин ажилын экижидеринче уланган элөөн хей саналдарын администрацияга база кирип турар. Чижээ, комиссиянын саналы баагаар автомашиналарын техника таллаа-биле хынаар болгаш септегеринге херектиг аставад (ажык чер) тургустунган.

Дүжүт ажаап алышкынынга автопарктын белеткедин комиссиялар хынаан болгаш областын ховула-

рынга ажилдаар кижилерин күжүн хуваарыга база киришкен. Амгы үедө баазаның машиналары көдөзгө үнүп эгелей берген. Баштайгы 30 машина Танды районунуң «Совет Россия» колхозунга чоруткан. Ол автоколонианы механик эш Сухинин баштап чоруп.

Илчээр дүжүт ажаап алышкынынын үезинде коллективтен чолочуларын ажилын, машина-техниканы чеп амыгалаан оларнын ажилдаар бистин чөлөринге хайгаарар соругла бистин комиссия кижигүннери эштеринин мурнунда база тургустунган.

Н. КОЛУПАЕВ,
администрациянын ажил-чорудулгазын контролдаар комиссиянын даргаа.

Коммунисттер күш-биле ажилдаар, чурттаар дөш

Септеге цегинде беш кижиги бистин коммунисттер күш-ажыл бригадалык деп атты чедир алыр сорулгалы мурнуушта салып алган бис. Будурүлгө планын ай санында 200 хуу чедир күтүсөдүш келди.

В. Чугунов.

Политиктер болгаш техниктер билеттинин, культуруг амыдыралыг чуртталганынч денелерин бедирин дөш үргүлчү орадалаш турар бис. Мен бо чылдын партия организациязын чамында СЭКП төөгүтү өөрөң болтум өөрөң мен. «Тууна-ская правда», «Анык коммунист» журналды номчуп турар мен.

Слесарь Чугунов бодунуң мергежип бедир дөш үргүлчү демисежи келген. Бо чылдын автомобиль институтунга элөөн өөрөң шиттирилген алган. Бистин бригадалык өскө-даа кижигүннери боттарынын ийги билин бедирин дөш чүткүлүн илереди турарлар.

Бистин өр-бүдөлөрүн-биле кады кинофильмдерин организаап кәруп, оларнын ужуру-улказын аравыска тайылырлажал, эки билди ап турар бис. Илчээр коммунисттер күш-биле ажилдаар болгаш чурттаар деп улуг сорулгалы чедир алмыр бистин бригадалык кижигүннери бүрүн шиттирилген.

П. СТРУКОВ,
коммунисттер күш-ажыл дөш демисежи турар бригадалык бригадари.

Хүлээлгем боттанган

Токар — мөң анык мергежип. Кемеровск областа Сталинск хоорайга техника училищени доктаан, ола хоорайнын автоагый-агыйларынын бирээзинге ажилдап өгөлдөм мен. Бо автобаазага келгенимден бээр ам үш чыл ажил турар. Будурүлгө планынын чыл бүрүдө ажил күтүсөдүш келдим. Мөң ажилымны үнелер көргөш, СЭКП обком болгаш облукүсөк менне Хүндүлө бижикти шаандалыга улуу-биле өөрүп турар мен.

Ам чеди чыл планын ийги чылдың оналдаан чедиркинин күтүседери дөш социалисттер чарышка киришпеша, ийги кварталда будурүлгө планынын 210 хуу күтүсеттинен коллектив демделген. Ажилымнын темпизин улам-на дүргөдөп, будурер чүдүлгенин шынаар экижитишпаан, чылдын будурүлгө планын хуусаа бетинде, ноябрьн эгеленге, күтүседир дөш хулаажы ам боттары артылган.

М. КОМЛЕВА,
автобаазаның токары.

М. Комлева.

ЧААРТЫКЧЫ САНАЛДАР

Бистин чуртувустун болгаш областын будурүлгелеринде талда болгаш транспортта калбарган чаарткычларын болгаш чогадыкчыларын шиттирештинге коллектив база киржи келген.

Автобаазаның ажилчылары, инженер-техниктер ажилдакчылары боттарынын чаарткыч саналдарын администрацияга үргүлчү кирип, будурүлгө чорудулгазын дүргөдөрүн, күш-ажылдың будурүлгөдүн бедиринге улуг дузаны чедирип турарлар.

Чүгө сөөлү айларын иштинде будурүлгенин ажилын

сайгаргайдырынче уланган дөрт чаа саналдарын хулаажы алган бис. Дарган Туревин анык буну эриндер белеткээр чаа установканы кылары саналдаан. Ону суугар эриндери болгаш оларнын бөрттерин белеткээр ажилдың шынары ам дык экен.

Автоагыйларын спорстарын хандыраан мурнунда 3—4 кижиги ажилды адыр турган болза, ам ону чүгө чагыс кижиги адыр чаа органы механик Н. Сухинин санадаан. Бо чорук септекчилерин күш-ажылдың будурүлгөдүн бедиринге чутула рублут болган.

Нарын чазаныкчылар Фомина биле Голубов олар фреза өрүмүнү дузаа-биле сонга, халга чаактары белеткөөрнүң бүгү ажилдарын бир уда чорудар органы тыпканнар. Рамаларын, хаалгаларын элөөрүнүн чаа установказын олар база чогааткан.

Бо саналдарын мастерская боттадырып чорутканын түнелден сонга, халга белеткөөрнине чарыгдатыр шаг-ге баары 50 хуу кызырылган болгаш кылгыларын шынары дык экен.

С. БАКУНИН,
автобаазаның техоругу.

А. Галайко.

Чурт үлетпүрүнүн ажилдакчыларынын профэвилел обкомунун пленуму

Августун 22-де чурт үлетпүрүнүн ажилдакчыларынын профэвилел обкомунун II пленуму болуп өттү. Ага чурт үлетпүрүнүн буюмдарынын боттарына алган социалистик хулааларынын түзүлүшүнүн түндүгүнөн болган СЭКП ТК-нын ишине Пленумунун шийтпирлерин күүсөдир талашы-биле профэвилел организацияларынын сорулгаларынын дугайында чурт үлетпүр өргөзүлүшүнүн кол ижнерин эш Петеневтин илеткелсин динишкан.

Чурт үлетпүрүнүн область өргөзүлүшүндө буюмдарынын партия Төп Комитетинин ишине Пленумунга уткүштүр алган социалистик хулааларынын күүсөдир дөш сорулгаларынын ажилдакчыларынын, 1960 чылдын ийги кварталында ийги продукция буюмдарынын 108,5 хуу күүсөткөн. Илангы Кызылдын тугуубу заводу планын 113,6 хуу, Сыстыг-Хеминин иш ажилдакчысы — 168 хуу күүсөткөндөр. Ол ишкан Кызылдын иш заводу, Чамананын, Шагаан-Арыгынын райдетпүр комбинаттары буюмдарын бекдик көргүзүлгөдүн чеди ап, социалистик чарыштын баа мунакчылары болганар Оон-биле чергелештир, чурт үлетпүрүнүн буюмдарынын коммунистик күш-ажылдык шалыпчылары болган бригадалары деп бекдик ат дөш шамчээшкни калбарган. Ол хундулуг ат дөш чүгө ийи-чангыс кижилер, бригадалар эвес, харын бүдүн коллективтерин демисекин кирипкени өөрчүгү. Коммунистик күш-ажылдык шалыпчылары деп ат дөш 120 киши демисекин турар деп, илеткелсин демгелзөн.

Чеди алдынан бо бүтү дөш көргүзүлгөдүн биле чергелештир, чамдык буюмдарынын ажилында ам-даа четистерин барын, ол четистерин чайлашырыче утганган тодаргай кемчелерин илеткелсин айтыган. Алгы заводу (директору эш Спрыйл), Кызылдын өт-херекселдер буюмдары фабрикасы (эш Валов), Токунуң районулук комбинаты (эш Арагачы) бо чылдын ийги кварталында күрүчө планын үкөткөн.

Пленумга тургускан айтырмаларын талашы-биле бир дугаарында эш Артышаева (№ 1 чүкө АТК-ы) өсө алган, коллективте коммунистик күш-ажыл бригадаларынын ажилынын дугайын онзагайлап демгелзөн. Ол буюмдарынын коллективтеринин ажилынын бекдик күүсөдир дөш сорулгаларынын дугайында чурт үлетпүрүнүн ажилдакчыларынын профэвилел обкомунун пленумуна уткүштүр алган социалистик хулааларынын түзүлүшүнүн түндүгүнөн болган СЭКП ТК-нын ишине Пленумунун шийтпирлерин күүсөдир талашы-биле профэвилел организацияларынын сорулгаларынын дугайында чурт үлетпүр өргөзүлүшүнүн кол ижнерин эш Петеневтин илеткелсин динишкан.

Ийги кварталда чүкө сөөртүлгөдүн талашы-биле планын 110 хуу күүсөткөн. Коммунистик күш-ажыл бригадалары деп атты ында 5 бригадала тывыскап болган ам 10 бригадала ол бекдик ат дөш демисекин турарын эш Артышаева пленумга демгелзөн. Ол ишкан ында чоллачылар болган септектчилер шунту 28 киши коммунистик күш-ажылдык шалыпчылары деп ат дөш демисекин турар. Баштайгы үеде ол кайгамчык чагай шимчээшкенин элекчилери шөөлүгү деттикче албайн турган, а амгы үеде коммунистик күш-ажылдык шалыпчылары болган бригадалары деп ат дөш демисекин коллективте массалык шимчээшкни апарган.

Оон дараазында хоорайнын дараазыла комбинатында профэвилел мектебунуң даргазы эш Ведерникова өсө алган. СЭКП ТК-нын ишине Пленумунун шийтпирлерин амылдарга боттандырар дөш чарыштын коллективте калбарган ол чугаалан. Ургүлчүлүк ажилдар буюмдарына чөвүлөл хуралынын четпес ажилын эш Ведерникова шүтүмчүлзөн.

Кызылдын өт-херекселдер буюмдары фабрикасынын директору эш Валов санап бергеш, иш заводунын ажилында бар четистерин илеткелсинишкан, хандарыга талашы-биле ажилды экижидеринин айтырын шийтпирлээр өйү келген деп айтыган.

Иш заводу мунакчы коллективтеринин санапта кирип туралды, бистин фабрикасыты дилги материалдары-биле өй-шаанда четче хандарып шылдавын, фабриканын ажилына таарымча чөк байдалды тургузуу келген—деп, эш Валов чугаалган.

Буюмдарында технология айтырмаларына кичээнгейин моон сонгаар улам күшөдирлеринин эргөжөк чугулазын профэвилелдеринин область чөвүлөлгөдүн даргазы эш Норбу, машина-орук станциясынын директору эш Степанов олар пленумга демгелзөн. Социалистик хулааларынын күүсөдир талашы-биле тугуубу заводунун ажилынын дуржулгаларын ол заводун директору эш Петенев чугаалган, тугуубу буюмдарынын моон сонгаар кышкы үеде база ажилдарын чеди алары онза чугула деп саналган.

Социалистик чарыштын ажилынын ортузунга улам ийги калбаргырыныче утганган тодаргай шийтпирин пленум хулаалган.

Социалистик чарыштын ачызы

Чөөн-Хемчик районун «Коммунизмге өркү» колхозунда бо чылын салдазын эртен чылдын түнелден берген. Чизээ, чеди айларын дургузунда 150 тонна хире сүтү саган азы эркен чылдыгызын-дан 36 тонна хире. Чылдын бирги чартымында колхоз 69,6 тонна сүтү хурүгөчө садар турган 105,5 тонна саткан.

Сут салдазынын мынчаар берзөн болза, фермаларын болган саякчыларын аразына социалистик чарыштын калбаргыры, оон түнелдерин үндүрүп, мунакчыларын илередип турганынын ачызы болду. Колхозта 4 сүт-баран фермаларын аразында социалистик чарыштын бирга черин Шык-Бакалда ферма (эрлекчи энегөдөхчн эш Шагмы) өзөл турар. Колхоз баштаар черинин болган партия өтө организациянын фермаларына аразына шийтпир Кызыл тугу бо ферма быжыг тууду турар.

А. АНАРА.

Москва. Улустун уран-шевер мергежилдиглеринин кылыгыларын Бугу-Россия делегация Төп делегеле залында ажиттыган. Чуртунта: «Богородскийн шевер чазыкчылы» деп артедьин мастера Н. Бадлевтин иштан азын чүгө чазап олурарын делегелеге келгенеринин сонугурап турары. Фото З. Евзерихинини. СЭТА-нын фотохроникасы.

Хулээлгевис күүседип тур бис

СЭКП ТК-нын ишине Пленумунун шийтпирлеринге сорул кирген Чамананын үлетпүр комбинатынын ажилчылары чеди чылдын онзагайларын хуусаа бектик күүсөдир дөш боттарына алган социалистик хулааларынын өрестиг күүсөдип турар.

1960 чылда ийги болган баранын продукция буюмдарынын коллектив ноябрь 1-ге чеди күүсөдирин, пландан ажыр элзөн каш муң рубльдин продукциянын буюмдарын хулаалган. Он муң кезек тугуубуң, 40 тонна чугайын, 300 кубометр дилги материалдарын буюмдар, эки шимварык 300 кубометр иштисекин бектик, сөөртү алгы, 20 муң рубльдин өт-херекселдерин, 30 муң рубльдин хеп айман кылыр, күш-ажылдык буюмдарынын 1 хуу бекдик, продукциянын бүт-үзгөн 2 хуу чингедир, 20 муң рубль тунугу орталык чеди алгы сорулганы бистин комбинатын ажилчылары күүсөдип шыдар.

Алган хулааларын чедишкенин күүсөдир, буюмдары чорудаларын механизастаар талашы-биле элзөн ажилдар кылдыган. Чизээ, тайгага мянты бектик, эч черге сөөртү чыгырын дуржулгалык бригадалар эш Ховалыг Бадлын удурулганы-биле механизастаан. Ишан уткөдүндө пилорама мурунда техника талашы-биле чеди кылдыкымаан ужурунда ургүлчү үрелип турган, а аңа кылдыган чарышталарын түнелден ол пилорама үзүктелешкени чокка ажилдар апарган. Ол ишкан комбинатын талашыда цегин сентябрь 15-ке чеди алгылар. Ол алгыдыкынын өт-херекселдер буюмдарынын темпизин барык бүдүн чартык катал бекдик арганы боер.

Амгы үеде эвөш эвес шакты кылдыр кекетерин бир станоктан

өскө станоктарже дажылаарында чарыдал турар бис. Оон чылдагалын чүдө дие, бар станоктарын чурум чөк тургусулан каанында. Казан чехти алгытан сөөлдүе ол станоктарын ажилдарына таарымчалыг кылдыр тургузар сорулга салдыган.

Чарыкчы эш Мезюв чоонта чаз ийи станоктарын мянтың ужуң хонгаарында болган борбайтыр чондурарына таарымчалыг чартын дөшөн. Мурунда кол-биле кылдып турган ажилдар ол чартылганын түнелден ам механизастыгына болган материалдарын камналган чеди алдыган.

Дарааныла цегинде алектри күжү-биле ажилдар 5 дарааныр машиналарын болган ийи пиллерин ажилга өгөлзөн. Артан өскө машиналар «мотордарын болган алектрилик элзөн каш пиллерин улавас садип алгы бис.

Бистин комбинатын ажилында бар четистерин демгелзери чугула. Буюмдары черлеринин девискери боктут, кирлиг, буюмдарын турар чамдык продукциясытын шынары чавыс. Комбинатта партия, комсомол болган профэвилел организациялары ажилчылар ортузунга масса-политиктик ажилды кошкак чоруду турар. Комбинаттын маш участогунда, тугуубу цегинде ажилчылар ортузунга садгыны эки организациялары утганган кемчелерин райпо баштаар черинин даргазы эш Салчак албайн келген. Эмнелге пунктуларын ол участкага чеди тургускан.

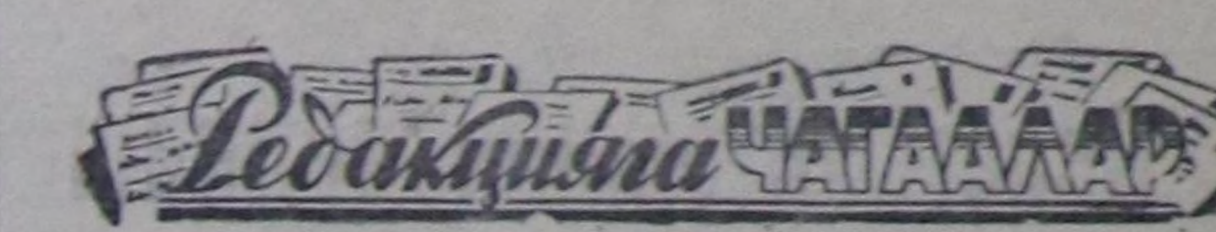
Бистин комбинатын ажилчылары чеди чыл планын хуусаа бектик күүсөдип шыдар. Аңа чизээ кылдыр 1960 чылдын ийги кварталында ажилдын түнелдин

көргүзүп болур. Ийги кварталда комбинат ийги продукция буюмдарынын 124,3 хуу, баранын продукциянын—143,2 хуу күүсөдип, пландан ажыр барык 24 муң рубльдин чылдызын чеди алган.

Областын план комиссиясы бо чылдын биске ажил телевидеринин фондузун планынаарына таарымча чөк байдалды тургускан. Бис планын 100 хууан ажыр күүсөдиртериниске ажил телевидеринин фондузуна артык чарыдал болуп, планнашкын-биле дүүшөйи баар, бо чорук планын ажыр күүсөдиринге шактык учураштырып турар.

Чазыгар төне бөргө ажилга моонда болдурбас дөш 140 муң рубль өртектик өсө-таавы садип алгы фондуңу алдымыс. Бо дөргө дарааныла продукциянын буюмдарын ийи катал көүдөдирин ол. Моон мурунда дарааныла цегин караалыг ажилдап турган, ам оорулга кириер чугула адыр апарган. Дарааныла ажилдарынын талашы-биле биске улуг дузаын чурт үлетпүрүнүн область өргөзүлүшүн кол ижнерин эш Петенев болган Кызылдын дарааныла комбинатынын директору эш Морозова олар чедирип турар.

Л. ЦВЕЛЕВ, райдетпүр комбинатынын директору.

Кичээнгей салыры негеттинип турар

Бай-Тайга районун төвү Тээли суурун чурттагы чоңунун амдырал-культуруг негелдизинге кичээнгей кошкак салдынын турар. Тээли суурун чурт бажыны суур-бота санында мөлдүк-калдык иштисекин болган аңа чүгө 30—40 хире кижини чунарга-ла халдынын каар. А чурттагы чоңун хй кезин чунуп шыдавын, дедир чангылай боер. Ол ишкан, суурда кудуктар, арыглары бажынар, бөк төгөр оңгарлар кончуг эвөш. Ийи-чангыс арыглары бажынар ирши, бустугулап калгылаан.

Тээли суурга даректарын, баш таарымы, чурт тырттач черлерин болган бажык буюмдары чанына бөк төгөр оңгарларын, арыглары бажынарын кылдыр баа чунар бажында болган өскө-лаа черлерге сускуңга ижер суг садар черлер тургузарын чон күзеп турар. Х. ДАРНАА.

Арагалап чоруй баар...

Сут-Хал районун «Алдан-Малды», «Бора-Тайга» колхозтары бола болган шөөр мадарын чылдын-на колхоз төптөрүнөн 60—90 км арап Манчүрек, Ак-Адыр, Баян-Кол, Көмпес деп черлерде одаралдын семиртин турар. ында хөй малчынар чурттап турар. Оларын-биле кады сген бектик турар эвөлзөр баа бар. Ийги турбуже, малчыларынын культуруг чагай амдыралыне чөгүр кичээнгей салбаан. Манчүреке малчынарда садгынын ажилы

кончуг багай. Оон өргөзүлгөдүн эш О. Бойду ургүлчү эршик садылган турар, харын-лаа беш-алды зонутка арагалап чоруй баар. Ирак черден садгыга келген малчынар ону машап чадаан, колхоз төптөгө 2—3 хондур чоруттары хаа эвес таарымчалылар. Ол ишкан, малчынарга кино, концерт ковар болуп, солун-сетүүлдер келбейн баар. М. ХЕЙМЕР-ОЛ.

Суурларын чаагайжыдар

Чөөн-Хемчик районун «Коммунизмге өркү» колхозунда Чыраал-Бажы суурунун чурттагы чоңу төрөөн суурунда бажык бурзула таарымчалыг кылдыр тулуп, көрүштүг чараш кылдыр волачыдып алганар. Иччала-лаа тусе колхозтун ийги сууру — Хорунуг-Кежиге байдал ыракта-ла мянды эвес. Бо суурун турар чери арык чоңу болган ногаанчыдылга дыма таарымчалыг.

Чы чоңу суу чаагайжылдыгыне четпес организациястан турар. Н. БЮРЮ.

Дөрт чыл буртуңаар маңа клуб ажиттыган, оон девискээрине маш олурттымаан.

Өвүр районун Дус-Лаг көдө Советтин даргазы эш Кочук-Шойжу эртен часа чеди Чаз-Сут суурун төп куудумдарын чаагайжыдар сорулганы салып, ажилдык организация кемчелерин ап чорутулаан. Илангы куудуму херимдеринин өргөнөрин тургузуп, аңа ажалалар кылдыр мянтар дуржугуңган.

Суурда 200 хире чуртталга бажыларында чүгө 15 бажынын даштында эвөш бичин ногаан өң өкүстүр. Көдө Совет болган колхоз баштаар чери тусе суурун чурттап-

Ол буюу өргөлзөн ажилды өткөнгө чедирбей, ара соксанылдан үстүнде дуржугуңган машар мада-мында быларап, куудуму богу болу берген чылдып турар. С. ТАНОВ.

Кино үндүрерин чурумчудар

Тес-Хем районун «Ленля аттыг» колхозунда турган кино чоңга кино көргүзүлгөдүн планын ажыр күүсөдип турал-ла, кино үндүрүлгөдүн чурумуна маш эвес чүдүдөр бар.

Билет садарын база-ла чурумчудуу-ла, кинонуң ийи-үш кезеэ төңгөчө салдырар. Кино үнү туура олут дилеп маднанкан кижилер көргүзүлгөдүн кино көргөнгө шактыктыг. Кино эгелзөрдө залга 8—10 кижилер олуртулаан болза, төнүп турду улус зал дала берген болур. Кинону чөгүр чарлап маан шагында үндүрүп, билет садарын чурумчудар херек. Б. ДОЮНДУП.

Ажыгладан үнгөн

Сут-Хал районун «Алдан-Малды» колхозунун төвү Көп-Терек суурунун электростанциясына чыл эгелзөдөн бөр 8—9 чедир киши солуканылдан сөөлүгү үеде оон моторунун генератору өрттөгөш, ажилдап үнгөн. Колхоз баштаар чери бо чугула адырга ажилдап болу дег төлөнтүг кижилер шылдөйиң.

душкан-на кижилерин кирип турар-биле биче эвес когаралды болдуруп келген. Чокуу үеде колхозу сууруга алектри чырын дамчыдып, станцияга техника билди, төлөнтүг кижини быжыгыларын негеттинип турар. Х. МОНГУШ.

Рязань областын Советтеринин ажилынын дуржулгазын

Москвада СССР-ин улус ажилынын чедишкенин Делегацияда РСФСР-ин бир павильонда Рязань областын төңгүлүг чедишкенин илгерилеген. Ишан «Чер-Чер Советтеринин ажилынын дуржулгасы» деп тусай болук баа бар. Бистин областан барган партия, совет болган комсомол ажилдакчыларына Рязань облуккомунун инструктору эш С. М. Воробьев областа Советтеринин ажилынын дуржулгазын, социалистик чарыштын канчаар организациястан турарын тодаргай чугаалап берген.

Коммунистик партиянын болган Совет чазактын салгыш салышынын ачызында база областын ажилынын чарыштын кайгамчык чүтүкүлүгү күш-ажылдын түнелдине Рязань область сөөлү 4—5 чылдарда чуртта мунакчы областарын санына кирген. Ам рязаньчыларын кайгамчык чедишкенин бистин чуртувустун ажилы чоңоары улуг сорулгалар-биле танышыл ап турар, а ол ишкан өскө чурттарын тургетери база танышыл турар. Илангы рязаньчылар чеди чылдын бирги чылы—1959 чылда эт буюмдарын 3,8 катал көүдөткөн болган 150 муң тонна эртин күрүгөчө салды хулаалганы алдардын-биле хулаалган. Ол дөргө үш чылдын планы-ыр. СССР-ин Дөдө Советтин Президиумун Чарымын буюмдар ордендер болган медалдар-биле шаңдаткан 3449 мунакчыларын иштинде чер-чер Советтеринин депутаттары 1225 ийги бар.

Рязань облуккомунун оон илдеринин болган өргөзүлгөдүн ажилдакчылары колхозтарга, совхозтарга ула-дараа барып, мунакчы дуржулгалары өрөшкөн, непередий, хулаалгелеринин күүсөдирин контролдоп, четпестерин ууткаар талашы-биле ажил-агыларга боттуг дузаын чедирип турарлар. Областа Советтин сессияларында болган оон күүсөдирин хурдаларына чугаалажыр айтырмаларын байдалы өскерилген. Бир эвес мурунда хунун айтырын элчегилг көдө ажил-агы кампанияларын чорударына холбашкан калдыр-бир ийги сорулгалар коплан турган болза, ам кижилер-биле ажилды дуржулгаларын солчур, хулаалгелеринин күүсөдирин үндүрүп партия биле чазактын салган сорулгаларын амылдарга аңагар өки боттандырар дугайында кемчелерин коллективтин чугаалажыр айтырмалар коплан турар. Хуралдар кыска болган ажил-ишчи байдалга эртин, сорулгаларын тодоргой болган чиге айттып турар шийтпирлерин хулаалган ап турар.

Хөй-хөй райуккомнардын ажилында база боттуг өскерилгелер болду. Хөй ургүлчүлүг хуралдашкын кылдыр болган колхозтарын, совхозтарын, көдө Советтеринин удурутуларын районлар төптөринде болганчок-ла ажилында чарыштарын келдирер чорукту сок-

саткан. Райуккомнарнын удурутуларын шаг-үчөй хөй кезин колхозтарга, көдө Советтерге барып өрттирип, депутаттарга, доктаамал ажилдар комиссияларга болган актив даянып ажилдап турарлар.

Кадрларын шийлир, таарымчур тургузар, чер-терге оларга дуза көргүзөр талашы-биле улуг ажилды чорудуп турар. Эртен чылын областа райуккомнарнын даргаларында болган оларын оралачыларындан ажилында дүшкөн чангыс-лаа киши чөк болган. Ол дөргө, ажилга буюмдарды быжыгырып турар.

Облуккомунун инструктору эш Воробьев чамдык районларын ажил дуржулгаларын солун чикетерин чугаалаан. Шаңкий райуккомунун ажилдакчылары көдөге баргаш, өскө ажил-агы продукцияларын буюмдарын көүдөткөр талашы-биле сорулгаларын чугулазынын дугайында өрөшөй чугаалажышкылар кылбайн турар. Олар ажил-агыларын удурутуларын-биле кады фермаларга барган, мадзын ажалда бойдалы хынап, колхоз чеге эвти, сүтү буюмдар болган күрүгөчө садар аргалы болуп турарын санап тодараткан. Рязань ажилынын продукцияларын кандай аргаларын түскөй-биле хөйүңү ап болуңу колхозчуларга чугаалап берип, четпестерин ууткаарына, хурдаларын ажилдакчылар боттуг дулаалжып турарлар.

Күрүнө өргө-тагырганын эң хөй санын болган чоңа эң чоок организация 14 муң ажил көдө Советтеринин

күүсөдиринин даргаларына ажилынын быжыгыларыне облукком улуг кичээнгейи салган. Көдө Советтеринин 594 даргаларын иштине хөргөжөөр 111.

Социалистик хулаалгелерин күүсөдирин көдө Советтеринин ролюнуг дугайында айтыр талашы-биле санап-оңалды солчур дөш көдө Советтеринин удурутуларын область төңгөчө чылдырып турар. Көдө Советтер фермалар ажилынын дугайында айтырмаларын сессияларга чугааладып, оларын удурутуларын, депутаттарын, актив фермаларга чыгарып, актив ажилды чорудуп турарлар.

Областын бүгү көдө Советтер боттарынын аразында чарыштыг. Облукком чарыштын түнелдерин чылда ийи катал үндүрер. Областа Советтин сессияларында көдө Советтеринин даргаларын келдирип турар. Эң дөргө ажилдыг көдө Советтеринин ажилынын дуржулгаларын непередий сорулга-биле облуккомунуң плакаттар үндүрерин практикалан. Чизээ, Борхово көдө Советтин ажилынын дугайында плакатты болган область Советтинин көдө ажил-агы талашы-биле доктаамал ажилдап удурутуларын. Ийи фермаларын ажилын хынаш, оларын бирозинин ажилында улуг четпестерин илеткеш, көдө Советтин хуралына көргү-биле айтырманы комиссия кирип келген. Комиссиянын саналын буюмдар колхозка арыг-шевер хунун доктаалган. Ол хун фермаларга оран-саваанын шыгынын аңталганын, чугаалажышы болган мадарга өчкүнчү көүдөдир чорудар.

Рязань районда Ходанников көдө Советте эртен чылын көдө Советтеринин күүсөдиринин даргалары шунту барып, оон ажилынын дуржулгалары-биле танышканыр Дөдө Советтин ажилын РСФСР-ин Дөдө Советтин Президиумунун хуралына база чугаалашкан. Оон көдө ажил-агы талашы-биле доктаамал комиссиянын агроном эш Истомин удурутуларын. Ийи фермаларын ажилын хынаш, оларын бирозинин ажилында улуг четпестерин илеткеш, көдө Советтин хуралына көргү-биле айтырманы комиссия кирип келген. Комиссиянын саналын буюмдар колхозка арыг-шевер хунун доктаалган. Ол хун фермаларга оран-саваанын шыгынын аңталганын, чугаалажышы болган мадарга өчкүнчү көүдөдир чорудар.

Эртен чылын чер-чер Советтеринин көдө ажил-агы талашы-биле доктаамал комиссияларын даргаларын облуккомга келдиргеш, оларын-биле семинар эртинген. Аңа оларын ажилынын ролюнуг болган сорулгаларын дугайында боттуг чугаалажышы чоруткан. Областа Советтин сессияларында сүт салдазын бекдик, мадзы эки семиртин турарынын дуржулгаларын дугайында чамдык райуккомнарнын даргаларын илеткелдерин болган мунакчы саначыларын, кадарчыларын, бызаа алаачыларын, ферма өргөзүлгөдүн илеткелдерин динчан турар.

1959 чылда көдө Советтеринин даргалары, депутаттары, активтерин биле радио дамчыштыр 5 улаа чөвүлөл хурал чоруткан. Микрофонга мунакчылар боттарынын ажилынын дуржулгаларын чугаалап турганар. Фермаларга, кызыл булуңнарга кижини буртуңуң ажилынын түнелдерин хун санында көргүзүп турар. Мунакчыларга кызыл туку чугаштарын азы вымпелдерин болган «Эң эки саначы», «Эң эки хазан ажаакчымы» дөш өскө-лаа аттарын тышсып, өрөштүг шаңналарын берип турар. Хөй чылдарда ажилдап мунакчы малчылары хурдаларга байырып демгелзөр, шаңнал-белек тышсыр апарган.

Рязань областа хөй-ишти контролдуңу комиссиянын Социалистик күш-ажылдын ийи дашкыр Мадыры, РСФСР-ин Дөдө Советтинин депутаты саначы Прасковья Николаевна Коврова баштап турар. Комиссиянын составы баштай 36 киши турган болза, ам 60 чедир көүдөткөн болган ында көдө ажил-агынын дуржулгаларын, ад-сурагы мунакчылары кирген.

Районнарда, тус-тус ажил-агыларга практиктик дуза көргүзөдүн область, район төүндө хөй санын төлөдөр чорутуулап, мунакчыларын иштинден бригадалар чорудуп

турар. Ол чорук өрөшөй айтышкылар бөрийнчү орунуга четпестерин илередип, мунакчы дуржулгаларын солчур, канчаар ажилдарын херек кырынга буюмдарын көргүзөр талашы-биле чүдө-дара артык дузаын болуп турар.

— Рязань облуккомунун организатору кидизинде инструкторлар районларын, көдө Советтерин хуваажып алган ажилдап турар—деп эш Воробьев таныштырган.

Рязань областын Советтеринин ажил-дуржулгаларын бистин областын Советтеринин ажилына улугер-чизеке болуру чугаалажы. Бисте көдө Советтеринин аразында социалистик чарыштын организациястан, хөй чылдарда ажилдап чамдык мунакчылар-чы байырып демгелзөр, чарыштын мунакчыларын илередип, «Эң эки саначы», «Эң эки хөйжү» дөш өскө-лаа аттар тышсыр кемчелер чорутууну турар. Рязаньчыларын дуржулгалары-биле көдө ажил-агынын мунакчыларын бижип демгелзөр областын Хундула дептерин тургускан. Өвүрүн Солчур, Чөөн-Хемчиктин Хаймыкан, Токунуң Алас көдө Советтеринин социалистик хулаалгелерин күүсөдир талашы-биле ажилы чоңоары ортузунга организация ажилды эки чорудуп турарлар.

Иччала-лаа мунакчы дуржулгаларын непередий, шийгөдип ажилдар талашы-бил

